

BUDAPESTI OBSITOS

AZ MH BUDAPESTI NYUGÁLLOMÁNYÚAK KLUBJA KIADVÁNYA

16. évfolyam 1. szám

2014. január – február

Mindennapi emberségünk

Sok ember számára felemelő életcél, mások számára elcsépelet fogalom vagy kifejezés: a szeretet. Sokat gondolkodtam azon, vajon tényleg tudja-e mindenki, aki használja ezt a szót, hogy mit is fejez ki. Az emberek nagy része a szeretetre úgy gondol, mint egy pozitív érzést kifejező élethelyzetre. Szerethetjük a gyermekeinket, a szüleinket, a társunkat, néhány kollégát, barátot, de azért jól megválogatjuk, hogy kit szeretünk. Másokkal pedig, akikkel nincsenek közös programjaink, közbönsen viselkedünk. Nem érzünk irántuk sem ellenszenvet, sem gyűlöletet, de a szívünk zárva van. Ha azonban olyan emberrel találkozunk, akit szeretünk, megnyílik a szívünk az irányába és mindent, ami onnan érkezik, szívesen fogadunk és szívesen viszonzozzuk is azt, amit kapunk.

Néhány évvel ezelőtt ez a két szó karácsony vagy a szeretet ünnepe mindenkinek ugyanazt jelentette, három nap, amit a családdal töltünk. Mára sajnos ez a két szó teljesen elkülönült egymástól, olyan mintha egymás teljes ellentétei lennének. A karácsony, ahogy én látom és tapasztalom, a pénzről, a kirakatról, a túlcitálásról szól, amikor a szeretetről kellene. A szeretet ünnepe nekem a sütetést, főzést, iszogatást jelenti, és mire eljön a szenteste, igazi meleg, meghitt hangulat költözik a lakásba, a friss fenyő illata pedig átjárja az otthon melegét. Nem aggatom tele a lakást mindenféle vacakkal, de apró szépségekről gondoskodom. Nekem a kevesebb mindig több.

Bármelyik évben megkérdeztem a környezetemben élőket, hogy mit kapott karácsonyra, mindenki tárgyakat sorolt. Senki sem mondta azt, hogy törődést és sok-sok szeretetet kaptam. Nem a tárgyak fejezik ki, hogy mennyire vagyunk fontosak másoknak, pénzért nem lehet nyugalmat, egészséget és főleg szeretet vásárolni. Igazi karácsonyi hangulat akkor lesz körülöttünk, ha megváltoztatjuk az ünnephez való hozzáállásunkat és kinyitjuk a szeretet ajtaját a szívünkben.

Hallom és olvasom napjainkban nő a magányosok száma. Mai világunk sajnos kedvez a magánynak. Ahogyan ma elmegegyünk egymás mellett, amilyen közbönsően tudjuk néha nézni mások vergődését, amilyen irigykedve romboljuk le mások teljesítményét, ahogyan megkérdőjelezzük egymás tisztességét, ahogyan lassan leszokunk az önzetlenségről, az áldozatvállalásról, amilyen üresen tudunk élni, nem csoda, ha magányos rengeteg ember. Pedig sok megoldás létezik. Első és legfontosabb: adjunk le egy keveset a közönyünkből, hiszen minden embernek egy megértő, őt elfogadó másik ember az igazi gyógyszere. Éppen akkor van szükségünk egy másik emberre, amikor rosszul megy a sorunk, amikor kétségbe vagyunk esve, amikor lehangoltak vagyunk, amikor bekerít bennünket az élet. Ha él, létezik egy ember, aki ránk figyel, már nem vagyunk egyedül.

Remélem nem csak az ünnepek előtti, és az azt követő napokban érezték a gondoskodást azok az alacsony nyugdíjjal, magányosan, szerény körülmények között élő, megözvegyült katonafeleségek és nyugdíjas katonák, akikhez a Budapesti Helyőrség Szociális Alapítvány nevében becsengettünk. A

szíveslátást szíves fogadtatás, panasz és könny fogadta. Persze öröm is, hiszen rájuk nyitottuk az ajtót és meghallgattuk őket. Nem maguk tehetnek arról, hogy ilyen körülmények közé kerültek. Távol, egymásról mit sem tudva, magányosan élik életüket pedig egykor virágzó közösséget alkottak az ország különböző helyőrségeiben. Nevelték gyermekeiket, őrizték a család melegét, akkor is, amikor férjeik hetekig távol voltak a családtól, amikor előmenetelük érdekében tanultak, költöztek, járták a magyar valóság rögös útjait s kezdték újjászervezni életüket az ország mindig más szegletében. Legtöbbször nem dolgozhattak, mert se állás, se óvoda, se iskola nem volt, ahol kiskorú gyermekeiket biztonságban tudhatták. Vándorélet, de milyen élet volt az övék... A haza akkor ezt követelte tőlük. Mára nyugdíjasok lettek, megöregedtek, elvesztették férjeiket s választhattak a szinte semmi és az özvegyi nyugdíj között. A haza pedig mintha megfélemedezett volna róluk, karitatív szervezetekre bízva támogatásukat.

Az élet nem egyenes, jól belátható folyosó, melyen felszabadultan, akadálytalanul vonulhatunk végig, hanem ösvények labirintusa, melyen át hosszan tartó és bajos kutatással kell meglegelni az utat, s eközben időről időre zsákutcába jutunk. Ám ha van hitünk, mindig megnyílik előttünk egy ajtó – talán nem pont az, amelyikre mi számítottunk, de mindenképpen olyan, mely mögött valaki vár ránk.

- Ennek az útnak napjaink egyik zászlós hajója a Budapesti Helyőrség Szociális Alapítvány, amely 1993 óta működik, alapítója pedig *Kelemen István* vezérőrnagy akkori helyőrségparancsnok volt – kezdte kérdéseinkre válaszában *Szabó József* nyugállományú ezredes, az alapítvány elnöke. Majd hozzátette: kezdetektől fogva az alapítvány célja az idősebb nyugdíjasok látogatása, ápolása, gondozása, a kapcsolattartás és az anyagi helyzetükön történő javítás volt. Mindemellett bekapcsolódott a tiszta, szép lakótelep mozgalomba is. Az alapítvány tevékenységéhez jelentős mértékben hozzájárult azoknak a személyeknek a munkája, akik a helyőrség-parancsnoksághoz alapvetően kötődtek, ugyanis a katonai szervezetben működött a szociális érdekvédelmi csoport, tagjai pedig a családlátogatásokat, a segítségre szorulókat és a szponzorok felkutatását végezték. Jómagam 2005-ben kapcsolódtam az alapít-

vány munkájába, amikor jelentős mértékben csökkent a szponzorok, a rászorulóknak száma pedig emelkedett. Ebben a megváltozott helyzetben oda kellett figyelni a nyugdíjasok támogatására, hiszen meglehetősen régen mentek nyugállományba, ezért a nyugdíjuk összege alacsony volt. Sokan elhaltak, feleséget, gyermeket, rokont hagyva maguk után, akik még kedvezőtlenebb helyzetbe kerültek. Mi sem maradtunk egyedül, ugyanis munkánkban folyamatosan részt vett a hadkiegészítő parancsnokság (jelenleg a toborzó és érdekvédelmi osztály), így az általuk megadott címek után korrekt tájékoztatást tudunk adni a nyugállományúak aktuális helyzetéről.

Szabó ezredes kiemelte, hogy kezdetben sok szponzora volt az alapítványnak több százezer forint folyt be számlájukra, ami sajnos az utóbbi években jelentősen több tízezer forintra csappant. A régiek közül már csak a Béres Alapítvány, a Natur Produkt Kft., a Nova Pactum Kft., a HM EI Rt., Rába-Jármű Kft., Gamma Műszaki Zrt. és a Signal Telefontechnikai Kft. nyújt termék és pénzügyi támogatást.

Az alapítvány elnöke azt is elmondta, hogy a karácsonyi segélyek és csomagosztást eddig minden évben megszervezték, sajnos az idén már csak a csomagakció lebonyolítására volt lehetőségük. Ebben a csapatmunkában az alapítvány mellett továbbra is részt vett a hadkiegészítő parancsnokság és a megszűnt szociális érdekvédelmi csoport helyett új segítőként bekapcsolódott a Harminckettesek Baráti Köre. Hangsúlyozta, hogy eredményes munkájukhoz tavaly is minden segítséget megkaptak Budapest helyőrség jelenlegi parancsnokától *Kun Szabó István* dandártábornoktól, és mint korábban az MH Budapesti Nyugállományúak Klubjától is. Ez utóbbiból kiemelte a nőtagozatot, az alapítványtól pedig *Pataki József* nyugállományú alvezédes nevét, aki legalább húsz esztendeje szervezi és végzi a rászorulóknak támogatására irányuló munkát. Leszögezte, hogy a kevesebb lehetőség ellenére sem adták alább az igényességet, vagyis az egy főre jutó összeg továbbra is elérte a 15 ezer forintot, azonban a jóval korábbi 260 helyett már csak 40 csomag összeállítására telt. A csomagokba alapvető élelmiszerek, konzervek, kozmetikumok, vegyi cikkek, étel kiegészítők, gyógyszerek, vitaminok valamint más egyébek kerültek. De jutott hely a bornak és csokoládénak is.

Egy pillanatra megálltunk, hogy találkozzunk egymással, érezzük, szeressük

egymást és részesüljünk egymásból. Ez becses pillanat, de futólagos. Kis epizód az örökkévalóságban. Ha gondoskodásban, tisztaszívűségben, szeretetben részesülünk, gazdagságot és örömet teremtünk egymás számára. És akkor ez a pillanat megérte a fáradságot.

Vastagh László

Kép: Szabó Lajos törzsszázlós

Együttműködés a nyugállományú szervezetekkel

Együttműködési megállapodást írt alá az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár parancsnoka a Magyar Honvédség Budapesti Nyugállományúak Klubjának, valamint a Honvédségi Nyugdíjas Klubok Országos Szövetségének (HOKOSZ) elnökeivel a Petőfi laktanyában.

„A katonai hivatás nem ér véget az aktív szolgálat befejezésével. A nyugállományú klubok tevékenysége jól példázza mindezt. A szervezeteink közötti együttműködés összekötő kapocs a múlt és a jelen katonái között” – hangzott el azon a rendezvényen, ahol Kun Szabó István dandártábornok, az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár parancsnoka ünnepélyes keretek között együttműködési megállapodást írt alá Kovács Imre nyugállományú dandártá-

bornokkal, az MH Budapesti Nyugállományúak Klubjának elnökével és Péter László nyugállományú ezredessel, a HOKOSZ elnökével.

A honvédségi nyugdíjasok közösségi aktivitásának egyik legfőbb színtere az MH BHD Honvéd Kulturális Központja, amely az aktív állományú honvédségi dolgozók kulturális és szabadidős igényeinek kielégítése mellett a tárca nyugdíjasainak is számos programot és egyéb lehetőséget biztosít a jövőben is.

Fotó: *Szabó Lajos zászlós*

Tokaj – Sárospatak

Hol van már a tavalyi őszi? – kérdezhetnénk a zúzmarás fák és utcákat látván, pedig nem csak emlékeinkben, de szívünkben még most is érezzük ízét annak a kétnapos kirándulásnak, melyen a klub szervezésében harmincan vettünk részt október utolsó napjaiban.

- Tokaj (Körév) Miskolctól alig hatvan kilométerre, keletre fekszik, a híres Tokaj-hegyaljai borvidéken, két folyó, a Tisza és a Bodrog találkozásánál, a Kopasz-hegy lábánál. Tokaj fejlődésében nemcsak a bortermelésben és borforgalmazásban játszott szerepe, hanem közlekedési csomóponti fekvése is közrejátszott. Tokaj volt a Kelet-felvidék és a Kelet-Alföld között zajló szekerforgalom legfontosabb kapuja. A tokaji átkelőhelyhez mérhető jelentőségű és szerepkörű átkelőhely a Tiszán csak Szolnokon és Szegeden volt – mondta bevezetőjében idegenvezetőnk, aki részletes és anekdotákban is gazdag tájékoztatást adott a városról és életéről.

Tokajt, mint a környék nevét először 1067-ben említik, ekkor már szőlőtermesztő vidék volt. Magát a települést 1353-ban említik először Tokaj néven. Első vára egy földvár volt, amely a tatárjárás során elpusztult. A XIV. században már kővár állt a településen, mely a diósgyőri uradalom része volt. 1450 után Tokaj a *Hunyadiaké*, majd a *Szapolyaiaké* volt. *Szapolyai János* egy időre elveszítette a birtokot, de fia, *János Zsigmond* idejében már ismét a családé volt, így királyi uradalommá vált. A borvidék bevételeinek köszönhetően Tokaj mezővárossá fejlődött, népessége növekedett. 1705-ben *II. Rákóczi Ferenc* leromboltatta a várat nehogy idegen kézre kerüljön.

A kiegyezés utáni békés évtizedekben Tokaj fejlődött, polgárosodott, a két világháború azonban ezt félbeszakította. 1944-ben először a németek, majd az oroszok foglalták el a várost. A második világháború után Tokaj csak lassan fej-

lódott, még a borkereskedelemben betöltött központi szerepét is egyre inkább Sátoraljaújhely vette át. 1952. február elsején elveszítette járási székhely szerepét. Városi rangját csak 1986-ban kapta vissza. Ekkortól újra dinamikus fejlődésnek indult. Tokaj bájos történelmi városként a turistákat is vonzza. A borvidék a Világörökség része – hallottuk idegenvezetőnkől.

Közben megtekintettük, többek között a történelmi belvárost, a Kulturális és Konferencia Központot (egykori zsinagóga), a *Paulay Ede* Színházat, Tokaji Galériát (egykori ortodox templom), a Tokaji Borok Házát, a Jézus Szíve templomot, Erzsébet királyné hídját, *Bán Ferenc* saját tervezésű nyaralóját, ami a kortárs magyar építészet egyik legérdekesebb épülete. Láttuk a Rákóczi-kutat, az elpusztult tokaji vár (Rákóczi-vár) maradványait és borospincéket, de csak kívülről, mert belül forrásban volt a must.

Azt is megtudtuk, hogy itt tanulmányozta *Paracelsus*, a tokaji bor gyógyító erejét, itt élt egy rövid ideig *Balassi Bálint* és Tokaj várkapitánya volt a zsoldár-író *Némethi Ferenc*, aki 1565-ben hősi halált halt a vár ostromakor. Itt született *Urházy György* újságíró, író, országgyűlési képviselő, honvédtiszt, az MTA tagja, 1836-ban *Paulay Ede*, 1918-ban *Záborzky József* karmester, zenetanár, zeneszerző és 1940-ben *Bán Ferenc* építész.

Másnap vonattal mentünk át Sárospatakra, ahol idegenvezetőnk egyben a kirándulás szervezője *Pintye János* ezredes volt, aki jóval utazásunk előtt bejárta a helyszíneket, így első kézből tájékoztatt minket. Elmondta, hogy Sárospatak már az őskorban is lakott volt. Az első feljegyzések szerint 904-ben vette hatalmába a környéket *Alaptolma*, *Ketel* vezér fia, s a gróf *Cseszney* család őse 1201-ben városi kiváltságokat kapott *Imre* királytól. A középkorban fontos kereskedelmi állomás. Várát *I. Endre* király építtette. Itt született *II. Endre* király lánya, *Szent Erzsébet*. Sárospatak *Zsigmond* királytól szabad királyi városi rangot kapott, *Mátyás* királytól pedig vásártartási jogot 1460-ban. 1531-ben alapít-

tották a már legendássá vált Sárospataki Református Kollégiumot, ami az akkori Magyarország egyik legjelentősebb oktatási intézménye volt. 1650-től egy ideig itt tanított a haladó szellemű pedagógus *Comenius*. Sárospatak másik jelentős intézménye, a tanítóképző főiskola ma az ő nevét viseli.

Sárospatak várát több híres nemesi család is birtokolta, többek között a *Dobó* család (itt volt *Balassi Bálint* esküvője *Dobó István* lányával, *Krisztínával*), a *Lorántffy*ak, majd a *Rákóczi* család. *I. Rákóczi Györgynek* itt ajánlották fel az erdélyi fejedelemséget. A Rákóczi-szabadságharc viszontagságai nem kímélték a várost; hol a kurucok, hol a labancok birtokolták. 1708-ban itt tartották az utolsó kuruc országgyűlést. A város lakói aktív részt vállaltak az 1848-49-es forradalom és szabadságharcban is.

1871-ig mezőváros volt, ekkor – mivel e rang az egész országban megszűnt –, nagyközséggé alakult. A XX. század elejétől 1956-ig járási székhely volt. Várossá 1968-ban nyilvánították. Napjainkban Sárospatak rangos iskolaváros, ugyanakkor hangulatos történelmi jellege miatt csábító turistacélpont.

Látnivalói közül a vár volt kiemelt célpontunk, de futó pillantást vetettünk a Sárospataki Képtárra, a *Szinyei*-házra, Trinitárius kolostorra valamint a Vártemplom és rotundára.

A finom falatok, a borok ízét és a hangulatot szövegben visszaadni úgy sem tudom, de még a vonaton elfogyasztott különböző ízű házi pálinkákét sem, ezért javasolom: utazzanak minél többen tagozatuk közösségével erre a vidékre és saját maguk győződjenek meg arról, hogy vonattal is érdemes részt venni klubkirándulásainkon.

Vastagh László

Híradók a váci börtönben

Sok ember kíváncsi, hogy milyen lehet a börtön világa, viszont erről csak könyvekből, vagy elbeszélésekből informálódhatnak. Persze a bűnözők jól ismerik, de nem kíváncsiak bejutni, ellentétben a híradó tagozat tagjaival. Már régebben felvetődött körünkben az érdeklődés

a börtön működése, körülményei és a fogvatartottak napi élete iránt. Mivel tagozattársaim nem bűnelkövetés révén akartak bekerülni a fegyház és börtön intézményébe felvettük a kapcsolatot a váci Esze Tamás Híradó Nyugállományúak Klubjával, akikkel egyébként is együttműködési kapcsolatban állunk s évente több közös programot is szervezünk. A váci klub tagjai jó kapcsolatot ápolnak a büntetés végrehajtó intézet vezetőivel, hiszen tagjaik között több, az intézetből nyugállományba vonult rendvédelmi kolléga is tevékenykedik. Kérésünkre megszervezték, hogy november 26-án, mint látogatók bepillantást nyerjünk az intézmény szigorúan őrzött falai mögé. Kora reggel vonattal indultunk Vácra, ahol a Váci Fegyház és Börtön bejáratánál egy nagyon kedves, fiatal törzsörmeister hölgy fogadott bennünket. Leellenőrizte személyes adataikat, majd a nálunk lévő vágó és szűrő tárgyakat valamint a személyazonosító igazolványainkat el kellett zárni egy megőrzésre szolgáló szekrénybe. (A beléptetés szigorúbb, mint egy repülőtéri ellenőrzés.) A személyek ismételt ellenőrzése után harmasával, egy zsiliprendszeren, mágnes (fém-detektor) kapun kellett áthaladnunk, a táskáinkat pedig átvilágítás után kaptuk vissza. Az intézménybe jutást követően egy másik csinos egyenruhás hölgy felügyeletére *Drobinoha Teréz* bv. alezredes kiemelt főreferensre bíztak, aki a látogatásunkat megtervezte és bemutatta nekünk az intézményt. Tekintettel magas létszámunkra kíséret is kaptunk, aki segítette mozgásunkat nehogy valaki lemaradva eltévedjen a több szintes épület komplexumban. Rendezett folyosókon, haladtunk egy előadó terembe, ahol vezetőnk tájékoztatót bennünket a fegyház épületének történetéről, a büntetés végrehajtás bevezetéséről, a bűn és büntetés történetéről.

Megtudtuk, hogy 1762-ben *Mária Terézia* királynő, császárné rendelkezett arról, hogy a tiszteletére épített diadalkapu melletti épületben nemesi ifjak nevelőintézete létesüljön, a bécsi Theresianum mintájára. Az intézetben kápolnát is építettek. Később *Mária Terézia* fiának, *II. József* császárnak rendeletére 1784. szeptember 20-án a váci iskolát bezárták. 1808-ban az országgyűlés itt alapította meg a Ludovika Katonai Akadémiát, de azt végül 1825-ben Pesten nyitották meg. A fegyintézet alapításától ma is létező büntetőintézet jogelődjének létrehozásáról az 1848-49-es forradalom és szabadságharc bukása után, az új osztrák birodalmi büntető törvénykönyv életbe lépésével, 1854-ben döntött az Osztrák

Igazságügyi Minisztérium, a hatósági fogház létrehozásáról szóló rendeletben. Alapító okirata szerint 1855-ben létesült, az első fegyencet az év novemberében fogadták be. Majd 1884-ben ismét fegyházzá alakították át. Az 1956-os forradalom után a politikai okból elítéltek egyik legnagyobb fogva tartó intézete volt. A Büntető törvénykönyv 1978-as hatálybalépését követően az intézetet a szigorított őrizeteselek elhelyezésére jelölték ki.

A fogvatartottakat 1880-ig vállalkozók foglalkoztatták, akik a rabokat az élelmezésért cserébe külső munkákban vették igénybe, a korabeli tapasztalat szerint jó haszon mellett. Ma az elítéltek foglalkoztatását (munka biztosítását) jelenleg az intézetben belül működő Duna-Mix Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. biztosítja. Aki vállalja asztalosmunkát végezhet, műszaki bontóban alkatrészeket szerelhet szét, vagy kábelkötegeléssel, esetleg cipőkészítéssel foglalkozhat. Aki dolgozik, naponta fürödhet, valamint munkájáért pénzt is kap, pár tízezer forintot is gyűjthet havonta. Aki viszont a zárkában marad, az sokszor unalmában képzőművészettel kezd foglalkozni.

A tájékoztató után elindultunk a börtön területén megtekinteni a különböző objektumokat. Előttünk nyitották és rögtön zárták is a vasajtókat. Láttuk a 8-10 fős cellákat, ahol a fogvatartottak, ha nem kaptak munka lehetőséget egésznap bent üldögélnek, illetve az étkeztetés is itt történik. Az étkeztetésre és a dohányzásra nagyon oda figyelnek. Ezt az ajtón lévő kis táblából olvashattuk le, hogy hány fő van bent, milyen menüt kapnak, (van vegetáriánus, diétás és normál). Valamint a cellákat is megkülönböztették dohányzó, vagy nem dohányzó, mert személyiségi jogokat még itt is be kell tartani. A cellában állandó hideg-meleg csapvizet biztosítanak az elítéltek részére, mert az mégsem lehet, hogy piszkos kézzel kezdjék meg a háromfogásos ebédet. Fürdési lehetőség viszont csak heti egy alkalommal jár, kivéve azoknak, akik dolgoznak. Áthaladtunk az udvaron, ahol a rabok napi egy órát sétálhatnak, majd láttuk az épületet is, ahol dolgoznak, és végül a hírhedt Doberdó épületbe vittek le bennünket. Ez a szint az alagsorban van, fűtetlen cellákból áll, ahol mosakodási és WC-zési lehetőség nem volt. A börtön egyik belső udvaráról nyílik az ÁVH által használt részleg, amelyet Doberdónak neveztek a foglyok. A névadás oka is vészjósló, az itt kiállt kínok ugyanis az első világháború vérszivattyújához, az olasz frontoz voltak csak hasonlíthatók. E részlegben lát-

ható az állózárka. Az állózárka első halálásra nem tűnik vészes kínzóeszköznek, ám a szűk helyre bezárt, mozdulatlan-ságra kényszerített rab csak állva tudott elhelyezkedni, leguggolni, leülni, vagy testét más módon pihentetni nem volt képes. Amennyiben rosszul lett, elájult, nem tudta felvenni a vérkeringés normalizálásához szükséges fekvő testhelyzetet, így maradandó egészségkárosodást szenvedett az agy vérrellátásának zavara miatt. (Ilyet csak Auswiczban láttam) A sötétzárka szintén nem hangzik durvának. Valójában azonban az ingerszegény környezettől megőrültek, esetleg tartós pszichés károsodást szenvedtek az itt fogva tartottak. Volt, akit hónapokra zártak be ide. A Doberdóban nem volt fűtés, a levegő sem cserélődött megfelelően, ráadásul a sima zárkák is embertelen módon voltak kialakítva. A cellákban a szűk, pár méteres folyosórészen napközben tartózkodhattak a rabok, a priccshoz csak éjszaka férhettek hozzá, hogy pihenjenek. Ezt az épületrészt, amely ma már nincs használatban, múzeumnak rendezték be. De a 40-es, 50-es években az AVH nagyon sok politikai foglyot zárt ide be, akiket megalázni, megtörni próbált a rendszer, a büntetést ugyanis többnyire koholt vádak alapján kapták az elítéltek. Mára meghagyták mentőnőnek, ahol olvasható az itt raboskodók között: *Szakasits Árpád, Göncz Árpád, Rákosi Mátyás, Kádár János, Hóman Bálint, Bibó István, Déry Tibor, Tóth Bálint, Matuska Szilveszter, Lénárd Ödön és Berkesi András* neve.

Ezután békésebb vizekre evezünk. Meglátogattuk a börtön udvarán lévő kápolnát. A börtönépítési program keretében – 1855 és 1885 között – kerülhetett sor a neogótikus börtönkápolna felépítésére is, az elbontott konviktusi kápolna helyén, határozottan azzal a céllal, hogy a fegyencek részére méltó istentiszteleti helyet biztosítsanak. Krisztus jelenlétét pislogó örökmécs jelezte a belépő számára. A templom elég rossz állapotban van (viszont még romjaiban is szép), közel jövőben fogják felújítani. Végezetül bemutattak egy börtön körletet. Láttunk szíjon vezetni rabot, Láttuk, ahogy minden alkalommal meg motoz-

zák őket, ha kijönnek valamilyen ok miatt a cellából és visszamennek. Láttunk egy tízszemélyes cellát ahol, a rabok öt-emeletes ágyon pihenhettek éjszaka. Volt benne tíz kicsi szekrény (mint egy öltözőben), az ágyak alatt kis dobozban még különböző személyes tárgyat tárolhattak.

A börtönlátogatás végén ismét a zsilipkapun át jutottunk ki a szabad levegőre, ahol kicsit megkönnyebbülve igyekeztünk feledni a benti nyomasztó érzést. A program során némi képet kaptunk a büntetés végrehajtásról, a bűnözők fogva tartásáról, a börtön világról. Hazafelé utazva egyik klubtársunk nem véletlenül jegyezte meg: nyomasztó érzés volt látni a rabok sanyarú életét, de mégis jobb, hogy bent vannak, mintha itt kint folytatnák bűnöző életmódjukat, félelemben tartva a becsületes embereket.

*Soós Tamás
nyugállományú alezredes,
híradó tagozat*

Beszámoló a 2013-as évről

Gödöllői klubunk ez év januárjában alakult újjá 19 fővel. Jelenlegi létszámunk már 32 fő. Éves programunkat a jobb átláthatóság miatt két félévre bontottuk. Összejöveleteinkre előadókat kértünk fel, akik előadásaikkal tették emlékezetesebbé programjainkat. Csatlakoztunk az MH Budapesti Nyugállományúak Klubjához.

Az év folyamán egy-egy főt delegáltunk a szociális- és kegyeleti és a közművelődési bizottságba.

Továbbra is aktív részesei vagyunk a Gödöllői városi Nyugdíjas Egyesületnek. Előadóink voltak: *Vass Károlyné*, a városi Nyugdíjas Egyesület elnöke; *Hajnal Irén* nyugdíjas tanárnő, tagtársunk; *Roszik Gábor* lelkész – aki elhelyezésünket biztosította; *Tábikné Schurmann Szilvia*, a Művészetek Háza főmunkatársa; dr. *Koleszár Józsefné* a Cukorbeteg Egylet elnöke; dr. *Fabri Mihály* tanár, a Teleki Pál Egyesület elnöke; *Goldner Józsefné* nyugdíjas tanár, tagtársunk.

Részt vettünk a MH Személyügyi Nyugdíjas Tagozat által szervezett kirándulásokon, Bogácson és Csupakon. Megtekintettük a Királyi Várban a Cserkész-kiállítás. Köszöntöttük tagjainkat születés- és névnapjaikon, nőtársainkat a Nemzetközi Nőnapon. Klubunkat a Honvéd Kulturális Központ rendezvényein esetenként egy-egy fő képviselte.

Felvettük a kapcsolatot a Gödöllői helyőrség parancsnokával.

Féléves záró rendezvényt tartottunk a "Szélkakas" vendéglőben, ahová meghívtuk a MH Budapesti Nyugállományúak Klubjának vezetőségét is. A Budapesti Obsitos kiadványba bemutatkozó cikket írtunk. Évközben *Bartha József* tagtársunk elhunyt – nevét és emlékét továbbra is őrizni fogjuk.

2014-ben az előző évhez hasonlóan szervezzük programjainkat: Kiemelt rendezvényünk lesz áprilisban az I. Világháborúról szóló megemlékezés, melyre a többi gödöllői nyugdíjas klubot is meghívjuk. Dr. *Gémesi György*, városunk polgármestere is vendégünk lesz, akihez kérdéseket intézhetünk.

Bízunk abban, hogy tagságunk egymást továbbra is megtisztelve aktívan és szívesen vesz részt rendezvényeinken.

Szurdok György
nyugállományú alezredes,
elnök

Közös programjaink

Tagozatunk éves programjában a múlt évben is szerepeltek közös kirándulások, amelynek főszervezője a fáradhatatlan szervező *Havasi János* klubtársunk volt. Közművelődési feladataink középpontjában a pihenéssel egybekötött hagyományörzés állt, a kirándulásainkat is összekapcsoljuk a történelmi színhelyek látogatásaival. Ezekre a kirándulásokra bevontuk a vidéki bajtársainkat is, valamint az együttműködő híradó egyesületeket, klubokat is.

A tavasz beköszöntésével áprilisban elsőként meglátogattunk a Budai vár nevezetességeit és megtekintettük a Hadtörténeli Múzeum és Intézet I. világháború tárlatát. Április hónapban meghívást kaptunk a budapesti MOM Rádió klub elnökétől *Matzon Jenőtől* (tagozatunk tagja) a klub bemutatására. Ahol szívélyes fogadtatásban részesültünk, tájékoztatásában megismertük a klub tevékenységét. De még ezzel nem ért véget az áprilisi meghívásaink és részvételünk sora, mert a Váci Esze Tamás Honvéd Nyugdíjas Egyesület szervezésében részt vettünk a Nagymarosi Duna alagút bejárásán. (Erről beszámoltunk a Budapesti Obsitosban is.) Ez a létesítmény nem

csak érdekes volt számunkra, de Európában is ritkaság számba megy, a Duna alatt nyolc méterrel nem sok helyen lehet sétálni az egyik parttól a másikig.

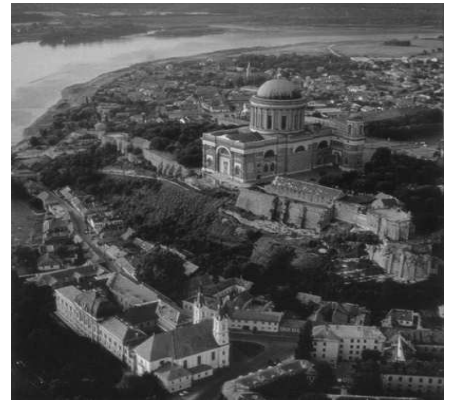
A tavaszi felmelegedést megvárva, májusban kirándulást szerveztünk Pécsre, ahol megismerkedtünk a város nevezetességeivel. Pécs utcáin sétálva feltártuk előttünk húsz évszázad története, a fallal határolt középkori belváros, a török dzsámik és mecsetek, a dóm épület együttese. Nagy élmény volt számunkra megtekinteni a felújított belvárost, ahol 2010-ben Európa kulturális főváros rendezvényei zajlottak.

Május 24-én *Majercsik Tibor* bajtárs szervezésében ellátogattunk Szécsénybe, ahol a város megtekintése után a közeli Szücsiben vendégül láttak bennünket a falu vezetői egy kitűnő ebédre és azt követő bor és pálinka kóstolóra.

A nyár beköszöntével a híradó tagozat szervezésében, *Vas Judit* közreműködésével június 12-én meghirdettünk egy Országház látogatás, aminek olyan sikere volt, hogy az őszi hónapokban meg kell ismételnünk.

Június 18-án, amikor már felmelegedett a Balaton vize, egy napra ellátogattunk Balatonkenesére a Honvéd üdülőbe. Már hagyomány, hogy a híradó tagozat szervezésében, meghívott együttműködőkkel közösen utazunk és fürdünk a magyar tengerbe. Még az sem volt akadály, hogy ugyan ezen a napon az egyesület és az együttműködő híradó szervezetek meghívást kaptak a váci egyesület rendezvényére az Esze Tamás Híradó Ezred megalakulásának 51. évfordulójának ünnepségére. Ami a híradó téri emlékmű koszorúzásával és a volt laktanya bejárásával végződött.

A nyári hónapokban a közös programok szervezésében a családi nyaralások, és a nagyszülői kötelezettségek miatt két hónapos szünetet iktattunk be. De erre az időre a program nélkül maradt tagjainknak *Estók János* klubtagunk minden évben szervez autóbuzosos külföldi nyaralást. Idén augusztusban Horvátországba vitte a jelentkezőket, akik nagyon jól érezték magukat a kellemes klímájú országban. A híreink szerint jövőre Ukrajnába szervez nyaralást, azok részére, akik szívesen utaznak klubtagjainkkal, vagy csak szeretnek világot látni. Ez évben elmaradt a hagyományos nyári Székesfehérvári halászlé parti. Ennek az volt az oka, hogy a főszervező megbetegedett és a kórházi „elfoglaltsága” miatt nem volt ideje a halakkal megbeszélni, hogy mikor ugorjanak a kondérba. De híreink szerint jövőre már nem fogják megúszni a halak, illetve ki fognak úszni

a partra, ahol már várni fogják őket sóval, borssal és paprikával.

Az ős beköszöntével, még az öregaszonyok nyarát kihasználva szeptember 18-án kirándulást szerveztünk Budapestről Esztergomba, ahol az őszi napsütésben gyalogos városnézésen vettünk részt, majd Volán busszal átmentünk Párkányba. A párkányi sétánkon megcsodáltuk a kis város sétálóutcáját, amelyet nemrég Európai Unió pályázat segítségével újítottak fel. A kevésbé fárasztó sétánk után a város legszínvonalasabb éttermében, a Casablancában megebédeltünk. Majd teli hassal ismét buszra szálltunk, amivel Esztergom - Nagymaros - Budapest útvonalon hazaérkeztünk.

Még az őszi programunkban szerepelt a budapesti Kopaszi-gát, valamint Mátaraházi kirándulás, aminek a sikeréhez a kedvező októberi időjárás és a tiszta ózón dús levegő hozzájárult.

Az éves tervünkben szerepelt még egy veszprémi kirándulás, ahol a gödöllői HM ARMCOM híradó javító üzem vendégeiként vettünk volna részt. De ez a kirándulás az üzem ez évi visszafogott költségvetése miatt elmaradt. Tagságunk megértően fogadta a döntést, bízva abban, hogy a következő években lesz még lehetősége az üzemnek arra, hogy az egyesületünk tagjait ismét vendégül lássak. A 2013-évi közművelődési programunk sikeresnek mondható, a szabadidő hasznos és kulturált eltöltése, az együttműködő híradó szervezetekkel közös megvalósítása, „a híradó nagycsalád” összetartozásának és a bensőséges családi hangulat kialakulását eredményezte. Ha ezek a kollektívákat összekovácsoló rendezvények elmaradnának, akkor már hiányérzetünk lenne, ezek nélkül nem lenne teljes az egyesületi életünk. Ezeket a sikeres programokat a jövőben is folytatni kell, több hasonló belföldi kirándulásokat és kulturális rendezvények látogatásával. Együttműködve az összes híradó egyesületekkel.

Soós Tamás
nyugállományú alezredes

Don-kanyar

1941-ben Magyarország – a kassai bombázás hatására – önként csatlakozott a keleti hadjáratához. 1942-től azonban a nagyobb méretű bekapcsolódás már Hitler határozott kérésére történt. A szovjet hadsereg a várt összeomlás helyett 1941-1942 telén ellentámadást indított és mintegy 200 km teret nyert, ami arra készítette a német hadvezetést, hogy fokozatosan vegye igénybe szövetségesei erejét. Kétségbeesésről nem volt szó, ugyanis 1914-1918 között is előfordultak átmeneti kudarcok, 1917 végére mégis sikerült győzelmet aratni a keleti hadszíntéren. A német Szárazföldi Haderő Főparancsnoksága (Oberkommando des Heeres, OKH) 1942 folyamán a Blau fedőnevű hadjáratban tervezte mindazt megvalósítani, amit 1941-ben nem sikerült, beleértve a Szovjetunió térdre kényszerítését még a következő tél beállta előtt. Az offenzívát az arcvonal deli szárnyán kívánta megindítani, hogy minél gyorsabban rátehesse kezét a deli olajmezőkre.

Az 1942. január 6-9. között Budapesten tárgyaló Ribbentrop német külügyminiszter a teljes magyar haderő bevetését kérte. A magyar vezetés kifejezte hajlandóságát – az 1941 második felében frontot járt gyorshadtesthez képest – nagyobb, de nem minden erők kivezénylésére. Még nem gondolt szovjet háborús győzelemre, de már látta az elhúzódó háború veszélyét: az 1914-1918 között történtek megismétlődését várta. Féltette a visszacsatolt területeket, s nem adta fel a további revíziót.

Január 20-22 között Keitel tábornagy, Wehrmacht főparancsnokság (Oberkommando der Wehrmacht, OKW) főnöke járt Budapesten. Ő a honvédség felét kérte, s harmadát kapta. Az 1942. január 22-én született, írásba nem foglalt megállapodás szerint egy hadsereg parancsnokság alárendeltségében kilenc gyalog, egy páncélos dandárnak és egy repülő köteléknek kellett részt vennie az 1942. évi hadjáratban. Keitel szóbeli ígéretet tett a hiányzó nehézfegyverzet és felszerelés biztosítására a hadműveleti területen.

Noha a honvédség hadrendjében három hadsereg parancsnokság (1.,2.,3.) szerepelt, a kijelölt 2. alárendeltségébe nem eredeti seregtestei kerültek. A kivonuló szombathelyi III., pécsi IV. és miskolci VII. hadtestparancsnokság két-két saját könnyűhadosztályát mozgósította, a harmadikat más hadtest kötelékéből vette át (a gyalogdandárokat 1942. február 17-i hatállyal szervezték át könnyű

hadosztályokká). A 207 ezer fős 2. hadsereg személyi állományának összeállításakor egyenlően terhelték a kilenc honvéd-kerületet, a minisztertanács január 26-i határozata alapján a részleges mozgósítás az ország teljes területét érintette. A kivonuló sorállomány nem haladhatta meg az összes 20%-át, a beosztott alakulatok tartalékállományuk felét mozgósíthatták, s a fennmaradó hányadot 30-45 év közötti póttartalékosok tették ki. A nemzetiségek (főleg románok) aránya 20%, a munkaszolgálatra kötelezett zsidóké és a nyilvántartott baloldaliaké 10% volt.

A 2. hadsereg megkapta a honvédség rendelkezésére álló készleteinek csaknem felét, a fegyverzetet és a felszerelést a kilenc hadtesttől egyenlő arányban vonták el.

Horthy kormányzó a hadsereg parancsnokságával a 36. tényleges szolgálati évét betöltött Jány Gusztáv vezérezredest bízta meg. Jány cselekvési lehetőségei a hadszíntéren behatároltak voltak, hadműveleti kérdésekben az előljáró német parancsnokságok döntései voltak mérvadóak.

A vezetés a magyar királyi honvédség akkor legkorszerűbben felszerelt hadseregét küldte ki a keleti hadszíntérre, az elhúzódó háború már felidéződő remképe ellenére részt venni a közös győzelemben. Másfelől a politikai és a katonai vezetőkben élt a remény, hogy a gyorshadtesthez hasonlóan a 2. hadsereget is viszonylag hamar leváltják. Tragikus sorsát 1942 tavaszán még nem lehetett előre megjósolni.

A magyar seregtestek nagyobb része 1942 júliusában és augusztusában érte el a Don folyót. A magyar köztudat azóta is Don-kanyarként ismeri a Voronyezstől délre eső földrajzi helyet, noha az említett folyószakaszon több kanyarulat is létezik. Közülük az uriv-sztorozsevojei és a csucsjei vált hírhedtté.

A 2. hadsereg alakulatainak mozgósítására 1942. február 24-től, kiszállításuk sorrendjében került sor. Hathetet szántak a csapatok összeszoktatására és kiképzésére. Jány Gusztáv vezérezredes május 16-án, főhadiszállásán jelentkezett Hitlernél, s tőle kapta az első hadműveleti tájékoztatót. A nyári offenzívához csatlakozva, amelyben a német Weichs-regcsoport és 6. hadsereg támadása a Donhoz való előretörést, majd a Don és az Oszkol folyók közé zárt erők megsemmisítését célozta, a német VII. hadtesttel megerősített magyar 2. hadsereget a feladatot kapta, hogy a német 4. páncélos és a 6. hadsereg között Kurszk térségéből kiindulva, Tyim előtt törjön

át a Sztarij Oszkol irányába és jusson ki a Donhoz.

Az elsőként a hadműveleti területre érkező III. hadtest a Weichsereg-csoport kötelékében június 28-tól áttörte a szovjet Brjanszki és Délnyugati Hadseregcsoport arcvonalát, s 150-170 km mélyen előretörve, július 7-10. között elérte a Dont. A 9. könnyűhadosztály négy napos harcban foglalta el Tyim városát, áttörve egy 10-15 km mély védőálláson.

Harcban a közös ellenséggel

Az 1942-es német támadás stratégiai célja a bukai olajvidék és a Kaukázus elfoglalása volt. A 2. hadsereg magasabb egysége a Weich tábornok által vezetett „B” hadseregcsoporthoz június 28-án indította meg rohamát Kurszk térségében a keményen küzdő Vörös Hadsereg ellen. A harcokban magyar részről az első lépcsőben beérkező III. hadtest vett részt. A támadási sávjába eső Tyim város elfoglalása ugyan érzékeny veszteségekkel járt, de a győzelem megerősítette a honvédek önbizalmát.

Tyimtől, Sztarij Oszkoltól északra eső területeken át vezetett az út a Donig, melyet az élek július 6-án értek el. A második és harmadik szállítási lépcsőben érkező IV. és VII. hadtest katonái 800-1000 km-es gyalogmenet után harc nélkül zárkóztak fel a korábban kikerített Don menti magyar erökhöz. A felvonulási területet már előzőleg megszállta a Kaukázus és Sztálingrad felé előretörő „A” német hadseregcsoporthoz.

A 2. magyar hadseregnek egy Ustyétől Pavlovszkiig 230 km hosszan tartó védelmi vonalat kellett kiépíteni és megtartani. Mivel a német és a vele szövetséges olasz és román erők a Donon való átkelés helyett a Hitler által kidolgozott haditervek megfelelően dél felé kanyarodtak, a visszavonuló Vörös Hadsereg lehetőséget kapott Don menti védelme megszilárdítására, az urivi, korotojaki és a csucsjei hídfő kiépítésére.

A 2. hadsereg nyári doni ütközetei e hídfők felszámolására irányultak. A július 18-án kezdődő és szeptember közepéig tartó, váltakozóan szerencsés és sok áldozatot követelő csatározások azonban csak részleges eredményt hoztak. Paulus vezérezredes 6. hadserege és Hoth vezérezredes 4. páncélos hadserege augusztus 23-án elérte Sztálingradot.

1942. november 19-én a szovjet csapatok áttörték a Sztálingradban helység-harcba bonyolódott 3. olasz, másnap a délre álló román 4. hadseregek arcvonalát továbbá 23-án katlanba zárták a német 6. hadsereget és a 4. páncélos hadsereg részeit. A szovjet támadás december

17-én elérte az olasz 8. hadsereg sávját, amelyhez északnyugatról a magyar 2. hadsereg csatlakozott.

A „B” Hadseregcsoport parancsnoksága a szovjetek északnyugatra indított támadás sorozat alapján felismerte, hogy a következő csapás a magyar 2. hadsereget éri. Ez időre a 2. hadsereg parancsnoksága elvesztette közvetlen parancsadási lehetőségét a legerősebb magyar seregtest felett, mint ahogy a „B” Hadseregcsoport parancsnoksága a Cramer-hadtest egésze felett. Légvonalban 700 km-es arcvonalszakaszon ugyanis csupán ez, a peremvonal mögött 50-70 km-re elhelyezkedő hadtest volt az egyetlen tartalék. Amint felállították, *Hitler* azonban saját hatáskörébe vonta a Cramer-hadtest bevetését

Osztozás a közös vereségben

1943. január 12-én megindult a roham a magyar állások ellen. A főcsapás mentén mind tüzerőben, mind katonában az oroszok tíz-hússzoros fölényben voltak. A szovjetek technikai fölényüket részben az amerikai segélyszállítmányok révén érték el.

Az Urivnál, majd két nappal később, azaz január 14-én a scsucseji hídfőnél bekövetkezett áttörés a 2. magyar hadsereg arcvonalát felszabdalta. A honvédek, csekély kivételtől eltekintve hősiiesen harcoltak, bár a páncélosok ellen vívott harc, eleve kudarcra volt ítélve. Jány Gusztáv hadseregpáncsnok nemcsak irányította, hanem részt is vett a harcokban, hogy lelket öntsön a csüggedőkbe. Német felettesei parancsára a visszavonulás halogatásával azonban hozzájárult a veszteségek értelmetlen növeléséhez.

A Cramer hadtest január 16-án végre ellentámadást kezdett, de már elkészt. A IV. hadtest 13. és 10. könnyűhadosztálya Osztrogozsszkba vonult vissza, s körvéddőállást foglalt. 16-án a szovjet páncélos ékek elérték Rosszos városát, ezzel átkarolták a Don mentén kitartó olasz Alpini hadtest három gyaloghadosztályát és tőlük északra a magyar VII. hadtest 23. és 19. könnyűhadosztályát. A Cramer-hadtest sikertelen bevetése után január 24-én a 2. hadsereg kivált az arcvonalból. A vert sereg roncsai súlyos utóvédharcokat folytatva vonultak vissza Kurszk térségébe, majd üldözőiktől végleg elszakadva, átkeltek a Dnyeperen. A visszavonulás során sikerült megakadályozni, hogy a Vörös Hadsereg nagyobb katlancsatába kényszerítse a doni arcvonalat védő erőket. Március 5-én a 2. hadsereg újjászervezési körleteként a Dnyepertől nyugatra levő Korosztney és Ovrucs környékét jelölték ki. A visszavonulókat a szovjet csapatok folyamato-

san támadták. A visszavonulás útját minden csapattöredék parancsnokának körültekintően kellett megterveznie és vezetnie.

A Don folyó nyugati partjától a Belgorod-Kurszk térségéig terjedő, többnyire sík, igen alacsony dombokkal átszabdelt terepen tiszta időben akár 3-5 km is lehet a látótávolság, így a visszavonuló magyar kötelékeknek haladni csak az átlagosan 3-10 m mélységű horhosokban, patak völgyekben lehetett. A hőmérő higanyszála január-februárban gyakran száll mínusz 20-30 fok alá, s a hótakaró vastagsága meghaladja az 1-2 métert. A honvédek sokszor nem is tudták, mi okozza nekik a nagyobb nehézséget: a visszavonulás útját elállni igyekvő szovjet csapatok kikerülése, illetve leküzdése, vagy a hóval befűjt horhosok. S mindehhez nem is volt elegendő mennyiségű fehér álcázó lepel – sőt még téli ruházat és felszerelés sem.

Az utak, amelyeknek többsége egyébként is csak talajút volt akkoriban, a dombvonulatokon vezetett, s nem a völgyekben, horhosokban. Hótól való letisztításuk a visszavonulás egyre kaotikusabb körülményei között szóba sem jöhetett. Akik mégis megkísérelték, hogy az utakon haladjanak, hamar a gyorsan haladó szovjet páncélos kötelékek látóterébe kerültek és megsemmisültek vagy fogságba estek. A kevés, völgyben haladó utat a III. hadtest hadművelési területén a német gépesített és gépkocsizó kötelékek foglalták le – ha éppen nem akadtak el az oda a szél által behordott mély hóban.

1942 nyarán a németek, s esténként az olaszok még megmosolyogták a honvédség lovas kocsijait, akkori néven országos járműveit, ám az 1943. januári visszavonulás során a lovas kocsik nagyságrenddel kevesebb alkalommal akadtak el a mély hóban és a szántóföldeken, mint a német gépjárművek. Feltéve, ha a lovak túléltek a 30 fokos hideget és a 100 km-es jeges szelet – vagy az ellátás nélkül maradt honvédek az éhséget...

Újra itthon – de mennyien....

1943. február 1-én *Hitler* fogadta *Szombathelyi Ferenc* vezérezredet, a

honvéd vezérkar főnökét, aki azzal a megbízatással érkezett, hogy eszközölje ki, a 2. hadsereg hazahozatalát és ne tegyen ígéretet több alakulat kiszállítására. *Hitler* azonban az újjászervezett hadsereg további frontszolgálatát követelte, sőt a német haderő leterheltségére hivatkozva a Balkánra is kért magyar megszálló kontingenst. A minisztertanács állást foglalt, hogy akár újabb megszálló erők szovjet területre történő kiküldése árán is haza kell hozni a 2. hadsereget. *Szombathelyi* értesítésére *Keitel* március 28-án válaszolt, hogy *Hitler* hozzájárult a hazaszállításához. A 2. hadsereg maradványai április 24. és május 30 között tértek haza.

A 2. hadsereg 1943. januári és februári veszteségeiről, s a meglévő összegyűjtött létszámról 1943. február közepétől kezdtek folyamatosan jelentést tenni a csapattestek parancsnokságai. Hozzávetőleg 125 ezer főre tehető a 2. hadsereg közel egyéves keleti hadszíntéri tevékenysége során megsebesült, elesett, eltűnt vagy fogságba esett honvédek száma, s ebből több mint 19 ezerre csak 1943 januárjában. A 125 ezerből mintegy 49 ezer volt a hősi halottak száma, s ugyanennyi a sebesültek száma. 27 ezren estek hadifogságba vagy tűntek el örökre a határtalan orosz mezőkön.

T. M. R.

Fricsay Richárdra emlékeztek

Sokáig emlékezetes zenei élménnyel gazdagodtak mindazok az érdeklődők, akik 2013. november 29-én részt vettek a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében tartott *Fricsay Richárd* emlékhangversenyen, melyen közreműködött a Magyar Honvédség Központi Zenekara, vezényelt *Szabó Ferenc*. A nem minden napi hangverseny a Fricsay Richárd Katonazenei Hagyományörző Egyesület, a Magyar Nemzeti Múzeum és az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár közös szervezésében jött létre. A hangverseny fővédnöke *Kun Szabó István* dandártábornok, Budapest helyőrség parancsnoka volt.

Fricsay Richárd (1867-1945) az egykori kiváló katonakarmester a magyar katonazene emblematikus személyisége, aki zenei munkásságával, valamint főzeneigazgatói tevékenységével napjainkig meghatározza a katonazenekarok helyét és szerepét a Magyar Honvédségben.

Morvaországi származása ellenére ízig-veéig magyarnak vallotta magát, és köteletségének érezte a magyar zenekultúra értékeinek és hagyományainak ápolását, amelyről zeneszerzői és karmesteri

munkássága is híven tanúskodik. Élete a magyar katonazenéről szól, amit kitüntetései és pályatársainak elismerései is méltón bizonyítanak. A kiváló katonakarmester zenészgenerációk sokaságát nevelte a zene és a katonazenei szakma szeretetére. *Fricsay Rihárd* majd fél évszázadon keresztül szolgálta választott hazáját és a Magyar Honvédséget.

Az emlékhangverseny megindító színtöltő volt, az a nemes gesztus, amikor a Svájcban élő *Dobay-Fricsay Márta* – *Fricsay Richárd* unokája – átadta a zenekarnak a család mindedig félve örökölt kincsét, nagypapa mellszobrát. *Márta* asszony német nyelven elmondott beszédét a 16-éves kora óta külföldön élő férje kitűnő magyarsággal tolmácsolta a közönség számára.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy öröm és megtiszteltetés mindkettőnk számára, hogy évente részt vehetünk *id. Fricsay Richárd*, nagypám, emlékkoncertjén. Engedjék meg, hogy bemutatkozzak: *Dobay-Fricsay Márta* vagyok, *id. Fricsay Ferenc* leánya és *id. Fricsay Richárd* unokája.

A mai koncert alkalmából bátyám, *ifj. Fricsay Ferenc*, aki évek óta Thaiföldön él, különös feladattal bízott meg engem. Elhatározta, hogy nagypánk *id. Fricsay Richárd* mellszobrát az önök zenekarának, illetve a *Fricsay Richárd* Hagyományörző Egyesületnek, ajándékozza s ennek személyes átadására engem kért meg. Sajnos, bátyám egy idő óta egészségi problémákkal küzd, ezért nem vállalhatott egy ilyen hosszú utat. Ezért kért fel engem a bronz szobor átadására, melynek a nevében szíves-örömet elegendet teszek. Bátyám ezzel az ajándékkal kíván köszönetet mondani családnak nevében mindazért a megbecsülésért, amellyel önök *id. Fricsay Richárd* zenei munkásságát és emlékét ápolják.

Ez a megbecsülés az évenkénti koncerttel, kompozíciói megszólaltatásával, sírja ápolásával, számtalan képek gyűjtésével nagyon meghatározó nem csak számunkra, de az egész család számára is. Ferenc bátyám nagyon szívesen állna most itt, hogy az önök szemébe nézve kezét nyújthasson, és mindezeket elmondhassa.

Arra is megkért, hogy adjam át köszönetét és nagyrabecsülését mindazon tevékenységükért, melyben ápolják a magyar történelmet és ezen belül az ország zenei tradícióit. És természetesen külön köszöni a zenekar mai fellépését, mellyel nagypánk zenei örökségét is kifejezésre juttatja. Köszönetéhez mi is

csatlakozunk és biztosak vagyunk abban is, hogy a hallgatóság mindezt éppen ugyanígy érzi. Köszönöm a figyelmüket.

Az emlékhangverseny nyitó száma *Fricsay Richárd*: A szép Balaton című szerzeménye volt, amely után *Verdi* és *Wagner* művek csendültek fel, illetve *James Barnes*: III. Szimfóniája hangzott el. A közönség hosszan tartó vastapsából ítélve az emlékhangverseny, az elhangzott zeneművek és a zenekar játéka elnyerte a hallgatóság tetszését és tovább gyarapította a magyar katonazene híveinek táborát.

A katonazene katonai hivatásunk tekintélyét erősíti, hagyományait ápolja, művészi munkája pedig a magyar zenei életet gazdagítja. Mindezzel nagy szolgálatot tesz a Magyar Honvédség társadalmi elismertségének fejlesztésében. Ennek a több évszázados zenei szolgálatnak számos legendás alakja van. *Id. Fricsay Richárd* alezredes közel ötven éves katonazenei munkássága kiemelkedő szakmai eredményekben volt gazdag és értékkeremtő módon ápolta a magyar zenekultúrát és a honvéd hagyományokat. A hangverseny egyszerre állított emléket a neves főzeneigazgatónak és az elmúlt évszázadok magyar katonazenéjének.

Vastagh László

Fotó: Szabó Lajos törzsszázlós

Vízkereszt hagyományok

Vízkereszt (január 6.) ünnepének hármasmisztériuma így hangzik az esztergomi ritusban, az ünnep Magnificat-autifóniájában. „*Hármas csodajellel ékes szent ünnepnapot ülünk: e napon csillag vonja a bölcseket a jászolhoz, e napon bor lett a vízből a Kánai menyegzőn, e napon úgy akarta Krisztus, hogy János megkeresztelje Őt, hogy üdvözítsen minket, alleluja!*”

A vallásos néphagyományban a három királyok látogatását és Jézus első csodáját énekeltek vagy játszották el leggyakrabban, melynek vidámsága beleillett a vízkereszttel kezdődő farsang hangulatába. A Vas-megyei Perénye gazdag a

karácsonyi ünnepkör énekes szokásaiban is. A házról-házra járt betlehemes a Szt. István - és János napi köszöntő; a regölés; az aprószenteki-korbácsolás és az újévi köszöntő mellett Jézus születésének ünnepkörét a vízkereszt három királyozás és a Kánai menyegző éneklése zárta le.

Vízkereszt napjának estéjén a legények beöltöznek a királyok jelmezébe, az angyal pedig kiugratós csillagot hoz. Házról-házra járják a falut és dramatikus cselekmény nélkül énekelik:

Háromkirályok napját
Országunk egy istápját,
Dicsérjük énekekkel,
Vigadozó versekkel,
Szép jelen, szép csillag,
szép napunk támadt!
Heródes öt üldözé,
a bölcsek meg tisztelék,
Arany, tömjén, mirhával
A szív imádásával,
Szép jelen, szép csillag,
szép napunk Támadt!
Hol van zsidók királya,
Mert megjelent csillaga,
Betlehembe' találják,
Kis jézust körülállják,
Szép jelen, szép csillag,
szép napunk támadt!

A Kánai menyegző csodáját, egykor szintén vízkeresztkor ünnepelték, ma vízkereszt utáni második vasárnap evangéliuma jeleníti meg. Ekkor éneklük a szentmisén a „*Víg menyegző volt Kánában...*”, kezdetű népéneket, ennek szövege:

Víg menyegző volt Kánában,
Galilea városában,
Meg volt híva Mária,
Övével Szent Fia.
Ó, szerencsés vigalom,
Ó, boldog lakodalom!
„Nincsen borunk”,
a Szűz szöla, Szent fiához áthajolva,
De Jézus rá Így felel:
„Óram még nem jöve el.”
Mégis minden szolga vár,
És parancsra készen áll.
Hat köveder vala ottan,
Tisztulásra elrakottan,
Jézus vízzel tölteti
S a násznagyhoz viteti.
Bámul ez, csodálkozik,
Borrá lón a tiszta víz,
melyhez nem fér semmi kétely,
Hirdeti ma szerteszét
Jézusnak nagy erejét.
Ki üdvünkért született,
s hoz boldog új életet.

Ugyanez a vidám, örvendetes hangulat található „*Az igaz Messiás már eljött...*”

kezdetű népénekünkben, amely elsőként a Csíksomlyói Ferences *Kájoni János* Hymnariumában (1659-1677) olvasható. Perenyében a vízkereszt ünnepe utáni estéken a gyermekek bekopogtatnak a házak ablakain és bekiabálnak: „*Dicsértessék a Jézus Krisztus! Ha egy szép éneket mondanánk, ha meghallgatnák, hadd mondjuk el!*” Majd rázendítenek helyi dallamváltozatban:

Az igaz Messiás már eljött
sokféle csodákat köztünk tölt,
A vizet is borrá tette, a násznépet vendégelte
Kánnán menyegzőbe.
Nagy lakodalmat ők kezdenek,
Jézust is meghívák vendégnek,
Tetszett mindenben az étel, csak a borban volt kivétel – Kánnán menyegzőbe.
Jézus Anyja, hogy ezt meglátta,
fogyatkozásukat megszánta,
Fiam, mondá, boruk nincsen, azért semmi kedvük sincsen – Kánnán menyegzőbe.
Jézus, hogy igazságot tenne,
Anyja kérése, hogy meglenne,
Parancsolá mérítsenek, kútból hat vedret töltsenek
Kánnán menyegzőbe
A szolgálak is frissen siettek,
Kútból hat vedret megtöltöttek,
Jézus borrá változtatá, első csodáját mutatá
Kánnán menyegzőbe.
Más vendégek is ott lennének,
nosza vígan legyünk, örülnek,
Úgy meghordozták Magdolnát, mind szétrúgta a patkóját – Kánnán menyegzőbe.
Adja Isten, mi is örüljük,
mikor lakodalmat hirdetünk,
A jó bor mellett duda nélkül, mit ér a tánc ugrás nélkül – Kánnán menyegzőbe.

Perenyében ezzel az énekkel kezdődik a farsangi időszak, melynek tetőpontját a február 5-i Szent Ágota – templom búcsú jelenti.

*Jobbágy Zoltán
nyugállományú ezredes,
F-I tagozat*

Zsírok a vérben

A koszorúér elmeszesedés kialakulásában szereplő rizikófaktorok közül az egyik legfontosabb veszélyeztető tényező az, ha a vérben sok a zsír. A zsírok (lipidek) vízben nem oldódnak, a vérben fehérjéhez kötött állapotban vannak jelen. Ezeket a zsírfelhárítást lipoproteineknek nevezzük. Három nagyon fontos lipoprotein: a nagy sűrűségű (angol rövidítése: HDL), a kis sűrűségű (LDL) és a nagyon kis sűrűségű VLDL

Agyvérzés, szívroham

A kis és a nagyon kis sűrűségű lipidek mennyiségének gyarapodása, va-

lamint a koszorúér- betegség gyakorisága között szoros a kapcsolat. Ezzel szemben a nagy sűrűségű lipoprotein HDL az érlelmeszesedésben védő hatásúnak bizonyul. Ilyet tartalmaz élelmiszereink közül a napraforgóolaj, és a jó minőségű margarin.

A lipidek jelenléte az érlelmeszesedés során a szabad szemmel még észre sem vehető korai elváltozásokról, egészen az érfal zsíros foltos elfajulásáig kimutatható. Az évtizedekig tartó folyamat következménye szívroham vagy agyvérzés lehet. A koszorúér elmeszesedés valószínűsége párhuzamosan növekszik a vérzsír mennyiségével.

A hiperlipidémia – amikor a vérsavóban a normálisnál több lipid van a dohányzás és a magas vérnyomás mellett a magas rizikófaktorok közé tartozik. Gyakoriak az öröklött hiperlipidémiák, amelyek egy családon belül halmozottan fordulnak elő. Még gyakoribb a fiatalkori érlelmeszesedés a szívkoszorúér- betegség, illetve az infarktus. Ha ezt idejében felismerik és megfelelően kezelik, a súlyos szövödmények, érlelváltozások, koszorúér görcs vagy szívinfarktus, megelőzhetőek vagy legalábbis késleltethetőek lehetnek.

Kulcs az étkezés

A kezelés kulcsa az étrend, a telített állati zsírok és koleszterin csökkentése. A napi össz kalória 30 százalékát teheti ki a zsírkalória, ez kb. 6 dkg zsiradék. Az elfogyasztott zsírfélét egyharmadát alkothatja telített zsír, a többi viszont növényi eredetű legyen. A koleszterin napi 300 mg alá kell csökkenteni, az édességek fogyasztását pedig korlátozni kell. Az étrendi változtatás átlag 10-20 százalékkal csökkenti a vérzsír mennyiségét. Az étrend alapja a rostokban gazdag zöldség, főzelék és gyümölcs. Az étkezések száma naponta 5-6 legyen, de egyszerre kisebb mennyiségű.

Naponta egyszer elég sovány húst fogyasztani, a zsíros húsok, belsőségek, kerülendők, helyettük sok növényi fehérje fogyasztása ajánlott. Kerülendők a zsíros tejtermékek is, a kemény margarin, tojássárgája. Javasolt a zsírszegény tej, a sovány sajt, joghurt, a lágy margarin, túró. Gabona vagy keményítőtartalmú ételekből a rozskenyér, a száraz tészta és burgonya fogyasztása ajánlott.

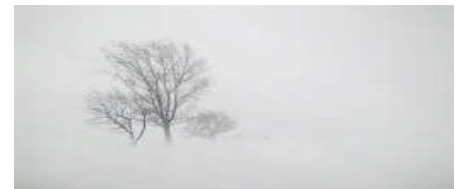
Korlátlan mennyiségben fogyaszthatók a főzelékfélék, a párolt zöldségek, paradicsom, paprika és nem édes gyümölcsök. Fontos az alkohol csökkentése – esetleg egy kevés bor fogyasztható. Kiemelten fontos a fizikai munka és a mozgás fokozása. Angol szakemberek véleménye szerint az étkezési szokások

megváltoztatásával a szívrohamok számát közel 30 százalékkal, a szívkoszorúér betegségben elhunytak számát pedig a negyedére lehetne csökkenteni, így hazánkban évente mintegy 3500 ember élete lenne megmenthető.

(doki)

A hideg fogalma relatív...

- + 20°C a görögök felveszik a pulóverüket (ha megtalálják azt);
- + 15°C a jamaicaiak bekapcsolják a fűtést (persze, ha van nekik).
- + 10°C az amerikaiak reszketnek a hidegtől. Az oroszok a kiskertekben uborkát ültetnek.
- + 5°C lehetünk már látszik. Az olasz autók felmondják a szolgálatot.
- 0°C Amerikában megfagy a víz. Oroszországban a víz sűrűbb lesz.
- 5°C a francia autók felmondják a szolgálatot.
- 15°C a macska ragaszkodik hozzá, hogy veled aludjon az ágyban. A norvégok előveszik a pulóverüket.
- 18°C Oslóban bekapcsolják a fűtést. Az oroszok a szezon végén utoljára utaznak a dácásjukba.
- 20°C az amerikai autók nem indulnak el.

- 25°C a német autókat nem lehet indítani. A jamaicaiak kihaltak.
- 30°C a hatóságok napirendre tűzik a hontalanok kérdését. A macska a pizzamádban alszik.
- 35°C túl hideg van ahhoz, hogy gondolkozz. A japán autókat nem lehet elindítani.
- 40°C a svéd autók felmondják a szolgálatot.
- 42°C Európában már nem működik a közlekedés. Az oroszok az utcán fagylyaloznak.
- 45°C vannak még görögök?
- 50°C a szempillák megfagynak két pillantás között. Alaszkában a fürdőszobák kis ablakát fürdéskor bezárják.
- 70°C a pokol is befagyott.
- 73°C a finnek menekítik a Mikulást Lappföldről. Az oroszok felveszik a füles sapkájukat.
- 80°C az oroszok nem veszik le a kesztyűjüket még a vodka pohárba öntésekor sem.
- 114°C az alkohol megfagy. Az oroszok irtó dühösek.

Honvéd Kulturális Központ programajánló

JANUÁR

9. csütörtök 17.00 óra

Mindenki Hadtudománya Szabadegyetem: A katonai és védelmi infrastruktúra aktuális kérdései.

Előadó: Dr. Kovács Ferenc nyugállományú ezredes.

Helyszín: Gobelin terem.

Belépés díjtalan!

12. vasárnap 17.00 óra

Zenés Táncest

Zenél a Bulletproof Band.

Helyszín: Pódium bár.

Honvéd belépő: 600 Ft.

Vendég belépő: 1000 Ft.

17. péntek 15.00 óra

Színes Világunk

A Honvéd Kulturális Egyesület csoportos kiállítása a Magyar Kultúra Napja alkalmából a Caffé Galériában.

Megnyitja: Sipos Gábor nyugállományú ezredes, a Honvéd Kulturális Egyesület elnöke.

Megtekinthető: 2014. január 26-ig, a ház nyitva tartásával megegyezően.

17. péntek 18.00 óra

Nautilus Vacsoraest

Honvéd belépő: 600 Ft.

Nautilus tagsággal: 1000 Ft.

Vendég belépő: 1500 Ft.

Belépéshez asztalfoglalás szükséges a 06-1-433-9012 telefonszámon, amelyet 19.00 óráig tartunk fenn!

Vacsora 18.00 órától, zene 19.00 órától.

Helyszín: Regiment étterem.

19. vasárnap 17.00 óra

Zenés Táncest

Zenél a TomCatBand.

Helyszín: Pódium bár.

Honvéd belépő: 600 Ft.

Vendég belépő: 1000 Ft.

21. kedd 10.30 óra

Gondtalan Órák

Te légy az álmod – operett műsor Tihanyi Tóth Csaba és Bognár Rita előadásában. Délután zenél a Retro Trió.

Belépő: 700 Ft, ebéd ára 800 Ft.

A lefoglalt jegyeket az előadás előtt 3 munkanappal át kell venni személyesen közönségszolgálatunknál, ellenkező esetben a jegyek felszabadításra, majd értékesítésre kerülnek.

21. kedd 17.15 óra

Női-S-Klub

Test, lélek, szellem megújítása és tudatos építése az újévben.

Vendégünk: Sütő Enikő.

Klub nőknek női dolgokról, oldott hangulatban, a női lét fontos kérdéseiről Gyermekmegőrzés foglalkozással a könyvtárban!

Helyszín: Intarzia terem.

Belépés díjtalan!

22. szerda

Bujáki Impressziók

Csoportos kiállítás a 2013. évi XXII. Katonai Képzőművészeti Alkotótábor munkáiból a Stefánia Galériában.

Megtekinthető: 2014. január 31-ig, naponta 13-18 óráig.

26. vasárnap 11.00 óra

Csiribiri Családi Nap

A Honvéd Együttes műsora.

Előzetes regisztráció szükséges a HM 26-157, vagy a 06-1-433-9012 telefonszámok egyikén, valamint a csuka.zoltanne@hm.gov.hu mail címen.

Belépés díjtalan!

26. vasárnap 17.00 óra

Zenés Táncest

Zenél Pál Zoltán Trió.

Helyszín: Pódium bár.

Honvéd belépő: 600 Ft.

Vendég belépő: 1000 Ft.

28. kedd 19.00 óra

Rádiókabarés felvétel

Műsorvezetők: Szomszédnéni Produkciós Iroda.

Helyszín: Színházterem.

Belépő: 2000 Ft

29. szerda 17.00 óra

Nyilvános Titkok – Művészetterápia

A Nyíró Gyula Kórház pszichiátriai betegeknek kiállítása a Caffé Galériában

A kiállítást megnyitja: dr. Németh Attila, a Nyíró Gyula kórház – OPAI főigazgatója, valamint Bender Mária, a Szigetkeresők Pszichiátriai Betegek Érdekvédelmi Közhasznú Egyesületének elnöke. Bevezetőt mond: Dr. Makkos Zoltán, a Nyíró Gyula kórház – OPAI III. Pszichiátriai Osztály osztályvezető főorvosa.

Megtekinthető: 2014. február 14-ig, a ház nyitva tartásával megegyezően.

30. csütörtök 14.00 óra

MH Központi Zenekar koncert

FEBRUÁR

4. kedd 18.00 óra

Stefánia Szalon

Vendégünk: Sára Sándor, Kossuth- és Balázs Béla-díjas operatőr, filmrendező.

Helyszín: Stefánia Palota, Aradi terem

Belépés díjtalan!

Előzetes regisztráció szükséges a 06-30-690-9141 telefonszámon, vagy az aranykovacs.andrea@hm.gov.hu e-mail címen.

6. csütörtök 17.00 óra

Filmklub

Elah völgyében (amerikai filmdráma).

A filmklubot vezeti Kovács Gellért, az MR2-Petőfi Rádió filmszerésze.

Helyszín: Gobelin terem

Belépés díjtalan!

13. csütörtök 17.00 óra

Mindenki Hadtudománya Szabadegyetem: Kína, a feltörekvő nagyhatalom.

Előadó: dr. Nagy László nyugállományú ezredes.

Helyszín: Gobelin terem.

Belépés díjtalan!

21. péntek 18.00 óra

Nautilus Vacsoraest

Honvéd belépő: 600 Ft.

Nautilus tagsággal: 1000 Ft.

Vendég belépő: 1500 Ft.

Belépéshez asztalfoglalás szükséges a 06-1-433-9012 telefonszámon, amelyet 19.00 óráig tartunk fenn!

Vacsora 18.00 órától, zene 19.00 órától.

Helyszín: Regiment étterem.

22. szombat 19.00 óra

Farsangi Bál a Stefánia-palotában

23. vasárnap 11.00 óra

Csiribiri Családi Nap – Csipkerózsika.

A Magyar Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Színház előadása.

Helyszín: Színházterem.

Honvéd belépő: 1100 Ft.

Vendég belépő: 1500 Ft.

24. hétfő 19.00 óra

Rádiókabarés felvétel

Műsorvezető: Litkai Gergely.

Helyszín: Színházterem.

Belépő: 2000 Ft

25. kedd 14.00 óra

Csendül a nóta

Ma éjjel táncolnék... – Sudár Gyöngyvér és Egri László operaénekesek műsora.

Helyszín: Színházterem

Belépő: 700 Ft.

27. csütörtök 17.00 óra

Missziós Történetek Előadás-sorozat

Az EBESZ célkitűzése és szerepvállalása az európai béke és biztonság fenntartásában.

Előadó: dr. Szatmári László ezredes, a HM Védelempolitikai Főosztály főmunkatársa.

Helyszín: Gobelin terem

Belépés díjtalan!

MH Budapesti Nyugállományúak Klubja rendezvényei

JANUÁR

8. szerda 10.30 óra

Múzeumlátogatás – Semmelweis Orvostörténeti Múzeum.

13. hétfő 15.00 óra

Filmmúzeum – Szerelmi álmok II.

Gobelin-terem

21. kedd 09.00 óra

Klubtanácsülés

Helye: klubszoba.

30. csütörtök 14.00 óra

A szociális és kegyeleti bizottság ülése.
Klubszoba.

27. hétfő 10.00 óra

A közművelődési bizottság ülése.
Klubszoba

FEBRUÁR

3. hétfő 15.00 óra

Filmmúzeum – Szerelem.
Gobelinterem.

11. kedd 16.00 — 22.00 óra

Nyugállományúak Bálja
Stefánia-palota.

Belépő 4000 Ft. (vacsora 3500 + zene 500 Ft.) A zenét szolgáltatja a Retrotrió.
Jegyek a klub ügyvezetésénél kaphatók.

25. kedd 14.00 óra

Csendül a nóta

Egri László és Sudár Gyöngyvér operett,
musical műsora.

Színházterem.

12. szerda 10.00 óra

Múzeumlátogatás – Hadtörténeti Intézet
és Múzeum.

24. hétfő 10.00 óra

A közművelődési bizottság ülése.
Klubszoba.

27. csütörtök 14.00 óra

A szociális és kegyeleti bizottság ülése.
Klubszoba.

MÁRCIUS – előzetes

3. hétfő 13.30 óra

Hadihajós Kiállítás a színház előterében

7. péntek 10.30 óra

Nőnap (300 fő)

Műsort a Csipet Csapat adja.

Színházterem és előtere.

25. kedd 10.00 óra

Gondtalan órák

Színházterem.

Jegyek a pénztárban kaphatók.

Advent és Karácsony

Rövidék a nappalok, hosszúak az éjszakák, az emberek vágyódnak a fény után. Mindig is így volt ez ősidőktől fogva. Örökzöld ágakkal díszítették otthonukat és örvendeztek a téli napfordulónak. Bölcs elhatározás volt ez az ókori népektől, amellyel később a keresztények is azonosultak, hogy meghatározó ünnepüket erre a napra helyezték át. Karácsonyt ünnepeltek már a 4. században Nagy Konstantin idején is. 1770-ben Strasbourghban Goethe kezdte el a fenyőfadíszítést, 1780-ban Berlinben is kezdett meghonosodni ez a szokás. A 19. században, a Biedermeier korban lett karácsony a családok és az ajándékozás ünnepe. A fenyőfaállítást elfoglalta helyét a jászolnál, bölcsönél, az Osztrák Magyar Mo-

narchiában Bécsben, Grazban 1813-ban jelentették be az első fenyőfaállítást. Egyenesen jelképévé vált karácsony ünnepeinek. A hagyományaink ápolásával megőrizhetjük gyermekkorunk szép emlékeit. 1816-ban jelent meg először a fenyőfa gyertyákkal kivilágítottan. Joseph Mohr a „Csendes éj” című költeményére, a Salzburg melletti Oberndorfban 1818-ban Franz Xaver Gruber komponálta meg kórusra gitárkísérettel zenéjét. Gruber karácsonyi zenéje elterjedt az egész világon.

Gráf Bernát t. őrm. HHJ. tagozat

Bölcs gondolatok

Régen a férfinak meg kellett ölnie a sárkányt, hogy elvehesse a szüzet. Ma már nincsenek szüzek, és a sárkányt kell elvenni... *(ismeretlen)*

Alapjában véve a feleségem éretlen volt. Ülök békésen a kádban, ő meg bejön és elsüllyeszti a kishajóimat. *(Woody Allen)*

Azelőtt – minden különösebb ok nélkül – dohányoztam, ittam, kábítószereztem és káromkodtam. Mióta itt dolgozom, jó okom van rá! *(ismeretlen)*

A világ legegészségesebb dolga a születésnap. Minél több van belőle egy embernek, annál tovább él. *(ismeretlen)*

Nincs nálam nagyobb rajongója a női nemnek, és ezt számlákkal tudom bizonyítani. *(ismeretlen)*

Sosem gondoltam volna, hogy a bank egy vidám munkahely. Először csak kedvesen mosolyogtak, aztán mikor meghallották mennyi hitelt szeretnék felvenni, kitört a röhögés. *(ismeretlen)*

Azért hajtunk, hogy öregségünkre legyen miből visszaállítani az egészségünket, ami ebbe ment tönkre. *(ismeretlen)*

A róka és a holló meséje arról szól, hogy a húsevő róka és a rovarvő holló veszekednek egy tejterméken, amit mind a ketten utálnak. *(ismeretlen)*

Amíg a körömlakk meg nem szárad, a nő gyakorlatilag védtelen. *(ismeretlen)*

Ahhoz, hogy boldogok legyünk egy férfival, sok megértés és kevéske szeretet kell. Ahhoz, hogy boldogok legyünk egy nővel, sok szeretet kell és az, hogy meg se próbáljuk megérteni őt. *(ismeretlen)*

Ismertem egy olyan csúnya nőt, hogy mikor a fényképét e-mailben elküldte, felismerte az antivírus. *(ismeretlen)*

Olyan jó volt látni, mikor a főnököm kigördült a harmadik új BMW-jével. Tudom, hogy milyen keményen megdolgoltam érte! *(ismeretlen)*

A szépség belülről fakad. *(Hasfelmetző Jack)*

Szülinapomra kaptam egy légpárásítót és egy páratlanítót. Ugyanabba a szobába tettem őket, rendezték le egymás között. *(ismeretlen)*

Mondtam az orvosnak, hogy két helyen eltörtem a lábam. Erre azt mondta, hogy menjek el azokról a helyekről. *(Henny Youngman)*

Van egy pólóm, az van ráírva jó nagy betűkkel: BALEK. Csak tudnám, mi került benne 34700 forintba. *(ismeretlen)*

A régi lányok úgy tudtak főzni, mint az anyjuk. A maiak pedig úgy tudnak inni, mint az apjuk. *(ismeretlen)*

**VENDÉGLÁTÁS
SZOLGÁLTATÁS****REGIMENT ÉTTEREM**

Hétfőn és vasárnap 11.30-15.00
Keddtől szombatig 11.30-22.00

Asztalfoglalás:

Tel.: 06-1-883-6634

E-mail: regimentetterem@stefania.hu

REGIMENT KÁVÉZÓ

Hétfőtől péntekig 7.30-19.00
Szombaton 8.00-13.00

Vasárnap zárva

**KÖZÖNSÉGSZOLGÁLAT- ÉS
JEGYPÉNZTÁR**

Hétfőtől vasárnapig 10.00-18.00

Tel.: 06-1-460-0797

HM tel.: 26-163

Ebédszünet: 13.00 — 13.30

KÖNYVTÁR

Hétfőtől péntekig 10.00-18.00

Tel.: 06-1-883-6635

REKREÁCIÓS OSZTÁLY

Ügyfélfogadás:

Hétfőtől csütörtökig 9.00-14.00

Péntek 9.00-12.00

Tel.: 06-1-237-5588

HM tel.: 26-111

Fax: 06-1-237-5554

HM fax: 26-110

**PROGRAMINFORMÁCIÓK -
KÖZMŰVELŐDÉSI CSOPORT**

HM tel.: 26-157

Tel.: 06-1-433-9012

Mobil: 06-30-828-0719

E-mail: kozmuvelodes@stefania.hu

**TEREMBÉRLÉSI INFORMÁCIÓK -
RENDEZVÉNYIRODA**

Tel.: 06-1-433-0914

Mobil: 06-30-828-0534

Mobil: 06 30 828-0574

E-mail: bagarus.istvanne@stefania.hu

E-mail: szabo.monika@stefania.hu

Rejtvény. A meghatározások alapján helyettesítse be a számokat betűkkel, írja azokat az ábra azonos számú mezőibe. A helyes válaszok esetében az ábrában vízszintesen és folyamatosan összeolvasva kapja a megfejtést, Gracian gondolatát. A sötét mezők a szóközöket jelzik. Beküldési határidő február 10. Az előző szám helyes megfejtői közül könyvjutalmat nyert: **Pesti Istvánné** Repülő - Légvédelmi Tagozat.

1	2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24	25	
26	27	28	29	30	31	32		
33	34	35	36	37	38	39	40	
41	42	43	44	45	46	47		
48	49	50	51	52	53	54	55	
56	57	58	59	60	61	62		
63	64	65	66	67	68	69	70	71
72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	
89	90	91	92	93	94	95	96	97

Város a Mátra-alján

15 87 20 11 34 48 55 07

Abaliget nyugati szomszédfaluja

05 49 54 00 52 28 70 56 82

Dunántúli „fürdőváros”

37 59 75 63 39 38 41 08 96

Város Káltól keletre

12 33 60 92 36 63 04 85 26 87

Néha szerencseszám

05 94 91 49 07

A székely vágja a fát télen, a nagy hidegben. Megkérdi az egyik társa:

- Te koma, hol van a füles sapkád?
- Amióta balesetem volt nem hordom!
- Milyen baleseted volt?
- Megkínáltak pálinkával és nem hallottam

Mi az, hogy leánykereskedő? - kérdi Kovácsné újság-olvasás közben a férjétől.

- Olyan ember, aki nőket ad el szerelmi célokra.
- Például engem is eladna, ha a markába kerülnek?
- Ne keverd össze a régiségkereskedővel!

Magyarországon három zseni él. Azon gondolkoztam, ki lehet a másik kettő.

Lapunk az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár, Honvéd Kulturális Központ valamint az MH Budapesti Nyugállományúak Klubja közös kiadványa. Felelős szerkesztő: *Vastagh László*. Észrevételeiket és javaslatokat klubunk címére szíveskedjenek eljuttatni. MH Budapesti Nyugállományúak Klubja 1143 Budapest, Stefánia út 34. Pártpolitikai írásokat – alapszabályunkkal összhangban – nem áll módunkban közölni. Írásait szerkesztett formában tesszük közzé. Kéziratokat nem őrünk meg, és nem küldünk vissza. (Szerkesztő bizottság)

Falu Kunágótától északra

24 17 23 86 48 22 58 31 14 72 93 40 37 06

Helység Tiszacsegétől északra

61 01 36 60 46 16 27 50 10 53 35 57 30 29

Falu Veszprémtől északra

14 82 61 21 06 32 25 41 68 74 02 19

Sávoly falu keleti szomszédja

43 08 50 66 47 82 58 40 24 69 85 26

Ráckeve faluszomszédja keletről

09 57 96 18 61 77 64 38 42 84 68 97 44

Nagyváros a Hortobágy peremén

67 73 03 62 76 42 78 81

Falucska Pásztótól délre

88 89 04 51 40 71 87 25

Üdülőhely a Bükk-hegységben

79 25 79 59 32 13 53 83 23

Egy nevezetes tánc neve

45 40 56 10 57 65 31 90 95 80 07

Tudod, drágám, mindig is kíváncsi voltam, hányszor csaltál meg - így a férj lefekvéskor a bombázó feleségének.

- Hát jó - így a nő, bevallom. Háromszor.
- Elmesélnéd, édesem?
- Emlékszel, mikor nem kaptunk kölcsönt a házépítéshez? A bankigazgató felajánlotta, hogy...
- Igen, igen. Megértelek. Azért ez szép gesztus volt tőled, drágám, hogy megmentetted a családi fészket. És aztán másodszor?
- Emlékszel, amikor beteg voltál, és nem volt elég pénzünk a műtétre? Nos, akkor a sebész felajánlotta, hogy...
- Ez az áldozat is csodálatos volt a részedről, drágám! És harmadszor?
- Hááát... Emlékszel, amikor polgármester akartál lenni?
- Igen.
- És akkor hiányzott még ezerkétszáz szavazatod...